

Aan de onderkant van de hiërarchische ladder stonden de administratieve krachten en het verdere, lager geplaatste personeel, zettters, drukkers, loopjongens, enzovoorts, die betrekkelijk eenvoudige, ondersteunende werkzaamheden verrichtten en in genen dele de marsroute van de krant konden beïnvloeden.

Met het oog op de thematiek van het symposium 'De journalist tussen roeping en beroep', gaat onze belangstelling echter het meeste uit naar het middelste niveau, naar het handjevol journalisten, in Kuypers tijd zelden meer dan een half dozijn, dat de redactie van *De Standaard* in Amsterdam bevolkte. Ofschoon hun taak enige zelfwerkzaamheid en een bepaald kritisch vermogen vereiste, hadden deze 'onderofficieren' hoofdzakelijk slechts uitvoering te geven aan de richting die door Kuypers, al dan niet in samenspraak met de eerder genoemde bovenlaag, werd gegeven.

Van deze mensen werd, afgezien natuurlijk van de juiste, antirevolutionaire gezindheid, een hoog opleidingsniveau en liefst, maar niet noodzakelijkerwijs, een zekere journalistieke vakbekwaamheid verlangd. Verder moesten zij bereid zijn hard te werken tegen een verhoudingsgewijs geringe vergoeding. Maar de belangrijkste kwaliteit waarover men diende te beschikken om zich als redacteur van *De Standaard* te handhaven, was zich te kunnen verenigen met Kuypers manier van werken, en met het regime dat, voornamelijk daarop afgestemd, bij de krant heerste. Gevreesd waren, bij werkelijke of vermeende afwijkingen van de vastgestelde koers, Kuypers kortaf geformuleerde, schriftelijke terechtwijzingen, die je, zoals één van de ontvangers eens opmerkte, als een 'bliksemstraal uit Jeruzalem' op je dak kreeg.⁸

Wat voor eigenschappen de mannen achter *De Standaard* in verhouding tot Kuypers moesten bezitten, kwam in 1908 nog eens in treffende bewoordingen aan het licht, bij de huldiging, in kleine kring, van twee een kwart eeuw aan *De Standaard* verbonden redacteurs, het duo H.L. Baarbé en R.C. Verweyck, de laatste de schrijver van de populaire rubriek 'Brieven van Bijltje'. Zeldzame en stille trouw, lijdzaamheid en op onbillijke kritiek het zwijgen bewaren, dat waren enkele van de vermogens die in het optreden van de jubilarissen bij herhaling geprezen werden - vanzelfsprekend buiten aanwezigheid van Kuypers.

Eén van de sprekers vatte de verhoudingen op de redactie van *De Standaard* samen met de volgende woorden: 'Het is geen gemakkelijke taak waarlijk Redacteur van een blad te zijn onder een Hoofdredacteur; het is allerm minst gemakkelijk Redacteur te zijn onder een Hoofdredacteur als dr. Kuypers, wiens perswerk heel wat meer en heel wat anders is dan de

8. H.S.S. Kuypers en J.H. Kuypers, *Herinneringen van de Oude Garde aan den persoon en den levensarbeid van Dr. A. Kuypers* (Amsterdam 1922) 49-50.